

12de JAARGANG

N° 67

MAART - APRIL 1957

Graaf Louis de Lichtervelde.

ONZE BUURTSPOORWEGEN

TWEEMAANDELIJKS PERSONEELSBLAD

VAN DE N.M.V.B.

DE HEER ALEXANDRE ANDRÉ

*werd benoemd tot
Voorzitter van de Raad van Beheer*

Door besluit van 21 februari 1957 vertrouwde de Koning, met ingang op 1 maart 1957, het hoge ambt van Voorzitter van de Raad van Beheer van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen toe aan de heer Alexandre André.

Tot lid van het Comité van Toezicht benoemd in 1944 werd hij reeds in 1948 als beheerder aangesteld; sinds 1954 neemt hij het ambt waar van ondervoorzitter van de Raad van Beheer.

De heer Alexandre André, zoals onze voormalige Voorzitter de heer Michel Levie, is geboren in Henegouwen.

Zijn voorliefde voor de kunst heeft hem er toe gebracht zich reeds vroeg te specialiseren in bedrijvigheden waarin hij een uitstekende bevoegdheid had verworven. Wanneer men een blik werpt op het werk dat hij gepresteerd heeft, sedert zijn intrede in de Bestendige Deputatie van Henegouwen, is men getroffen door het aanzienlijk aantal verwezenlijkingen die reeds op zijn actief staan. Door te verwijzen naar de tentoonstelling van godsdienstige Kunst te Doornik, deze van de Kunstschatten van Henegouwen te Bergen en naar de Scaldis-tentoonstelling te Doornik, Gent en Antwerpen, wat een klein deel uitmaakt van zijn activiteiten, kan men zich rekenschap geven van

zijn uitstekende hoedanigheden van organisator, onderhandelaar en man van de daad.

Beschermmer van de kunstenaars en vriend van de jeugd heeft hij zich zonder berekening gans aan hen gegeven. Niemand doet vergeefs op hem beroep en een groot deel van zijn tijd wordt besteed aan bescheiden zaken die hem nooit iets zullen opbrengen, dan het innerlijk genoegen iets goeds te hebben gedaan, wat in zijn en onze ogen verheven is.

Opvolger van François André, als Voorzitter van de Provincieraad van Henegouwen, heeft hij aan dit hoge ambt de glans weten te behouden, die zijn beroemde voorganger het had gegeven.

Sinds 1938 is hij lid van de Bestendige Deputatie van de Provincie Henegouwen.

De heer André heeft eveneens veel aandacht geschonken aan de Beroepsoriëntatie en de organisatie van de vrije tijd.

Hij heeft verscheidene studies gepubliceerd over het gebruik van de vrije tijd in België en in het buitenland o.m. : « La Charte des Loisirs », « L'Action Culturelle du Hainaut ».

Onze *Buurtspoorwegen* biedt in naam van zijn lezers zijn eerbiedige en welgemeende gelukwensen aan de nieuwe Voorzitter.

Graaf Louis de LICHTERVELDE

Voorzitter van de Raad van Beheer neemt afscheid van de N. M. V. B.

Na gedurende negentien jaar het voorzitterschap van de Raad van Beheer te hebben waargenomen, liep het mandaat van graaf Louis de Lichtervelde op 28 februari 1957 ten einde.

Graaf Louis de Lichtervelde werd geboren te Wenen op 9 december 1889, als zoon van een diplomaat. In 1908 vestigde hij zich in ons land om er zijn hogere studies te doen. Na op 23-jarige ouderdom het diploma van doctor in politieke en sociale wetenschappen te hebben behaald aan de universiteit van Leuven, werd hij benoemd tot particulier secretaris van de Minister van Oorlog, graaf de Broqueville, die tezelfdertijd Eerste-Minister was. Hetzelfde jaar, in 1912, werd hij benoemd tot secretaris van de studiec ommissie voor de autonomie van de spoorwegen.

Bij de Duitse inval, in 1914, volgde hij de Minister naar Antwerpen, Duinkerken en Bourbourg (Noord-Frankrijk), als lid van het burgerlijk kabinet van het Ministerie van Oorlog, en werd hij gehecht aan een Britse legergroep, waaraan hij verbonden bleef tot het einde van de oorlog.

Na de oorlog trad hij in dienst van een belangrijke groep koloniale ondernemingen. Het is ook in de periode tussen de twee oorlogen dat hij zich

wijdde aan historische studies en dat van hem enkele meesterlijke werken verschenen o.m. : zijn levensbeschrijvingen van Leopold II (1926) en van Leopold I (1929) dank zij dewelke hij steeds zal aanzien worden als de voornaamste geschiedschrijver en commentator van de Belgische monarchie.

Tijdens het huldebetoon, te zijner ere ingericht op 25 februari en waarvan wij op de volgende bladzijden een uitvoerig relaas geven, bracht de heer Alexandre André de voornaamste feiten uit de loopbaan van de Voorzitter in herinnering.

Wij willen hier vooral zijn bedrijvigheid als letterkundige en historicus belichten en vooral verwijzen naar zijn uiteenzetting, gehouden voor de Koninklijke Academie van België, over de « Hervorming van de Administraties ».

DE LETTERKUNDIGE EN POLITIEKE COMMENTATOR.

Wanneer men de verscheidene verzamelingen van letterkundige tijdschriften van België doorbladert en indien men in de dagbladen de letterkundige kroniek volgt, stelt men vast dat graaf L. de Lichtervelde, sedert meerdere decennia, een zekere invloed heeft op de intellectuele elite van

de franssprekende bevolking van ons land. Zijn cartesiaanse geest leidde hem nochtans af van de ijdele discussies over de poëzie of over de filosofische strekkingen van de roman. Naar aanleiding hiervan is het eigenaardig vast te stellen dat de titel van zijn eerste werk, dat in 1912 verscheen, luidde : « Les méthodes budgétaires d'une Démocratie », een studie over de begroting van Zwitserland. Welnu, 43 jaar later, vinden wij dezelfde schrijver terug op de tribune van de Academie van België waar hij vóór een gehoor bestaande uit vertegenwoordigers van het land, hoofden van administraties en leiders van de grootnijverheid, het onderwerp behandelde van « La Réforme des Administrations de l'Etat ». Deze overeenstemming stelt een « constante » in het licht, eerder zeldzaam bij een schrijver. In zijn werk zijn drie zaken te onderscheiden, die hem steeds hebben begeesterd : het goed beheer van de staatszaken, de geschiedenis van het Belgisch vorstenhuis en het tot rust brengen van de gemoederen betreffende het « Belgisch feit ».

In 1926 publiceert hij zijn werk over Leopold II, dat het standaardwerk zal blijven ter onthulling van de plannen van een Vorst, die over een keizerrijk had kunnen regeren en die, door veel wilskracht, aan het Land een geschenk heeft opgedrongen dat de ganse wereld ons nu benijdt. Drie jaar nadien verschijnt de levensbeschrijving van Leopold I, de stichter van het koningshuis, het model van de grondwettelijke Vorst.

Nadien, in 1930, schrijft graaf de Lichtervelde « Méditations pour le Centenaire » en in 1938 « La Vérité sur la Belgique ». Deze geschriften vielen in de smaak van de Vlaamse intellectuelen, daar, zegden zij « de schrijver klaar de noodzakelijkheid doet uitschijnen van de erkenning van het « Vlaamse feit », t.w. het bestaan van een Vlaams bewustzijn, een Vlaamse ziel en een Vlaamse taal ».

Graaf de Lichtervelde werkte mede aan talrijke Belgische en Franse letterkundige tijdschriften. In 1937 werd hij benoemd tot directeur van de « Revue Générale » als opvolger van Henri Davignon.

Wanneer, in februari 1955, graaf L. de Lichtervelde de directie van de « Revue Générale Belge » verliet werd te zijner ere een maaltijd aangeboden tijdens dewelke de heer Luc Hommel, bestendig secretaris van de Academie van de Franse Taal en Letterkunde, herinnerde aan het doorzicht en de gematigdheid van zijn geest en de lof maakte van de wetenschappelijke eerlijkheid van de historicus.

Zijn letterkundige talenten rechtvaardigen zijn benoeming tot lid van de Koninklijke Academie. Hij is eveneens lid van de Algemene Raad van de Katholieke Universiteit van Leuven, en van het Centrum Harmel.

ZIJN BEDRIJVGHEID BIJ DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ VAN BUURTSPOORWEGEN.

In een van zijn studies verklaart graaf L. de Lichtervelde « dat, naast de drie grote klassieke machten, er een vierde gekarakteriseerde macht is : de provinciale en gemeentelijke macht ». De schrijver was dus goed op de hoogte van de rechten en de machts grenzen van deze organismen, waarvan de

vertegenwoordigers aandeelhouders zijn van onze Maatschappij.

Maar deze statutaire kwesties werden op een bewonderenswaardige wijze op puntgezet door de opstellers van de wetten van 1884 en 1885 ; het is veeleer naar de zaken van innerlijke organisatie dat onze nieuwe voorzitter zich zou richten na zijn benoeming in 1937. Wij hebben hieraan herinnerd in het speciaal nummer van *Onze Buurtspoorwegen*, gewijd aan het nieuw gebouw van het Hoofdbestuur. Wanneer graaf de Lichtervelde de oude gebouwen doorliep en wanneer hij de burelen van de gewestelijke directies (vernoemen we slechts deze van Bergen) en sommige werkhuizen bezichtigde, was hij spoedig overtuigd dat de agenten, in de meest brede zin, zeer onderlegd en plichtbewust waren, maar dat de te hunner beschikking gestelde middelen verouderd waren.

In de N.M.V.B., tezeldertijd een handelsonderneming en een openbare dienst, zou hij een uitgebreid proefterrein vinden voor de toepassingen van zijn ideeën.

In de mededeling, die graaf L. de Lichtervelde verleden jaar deed in de Academie, over de « Hervorming van de Administraties », verklaarde hij o.m. :

« Bij de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen waarvan de Openbare Besturen aandeelhouders zijn en waarvan ik de eer heb de Voorzitter te zijn van de Raad van Beheer, zijn wij sinds 1945 overgegaan tot een werk van rationalisatie, gerijpt tijdens de oorlog, dat naar mijn oordeel bewijst dat men slagen kan in de hervorming van administraties... »

Onze Voorzitter weidt vervolgens uit over het werk van de Organisatie Dienst, opgericht in de schoot van de Algemene Inspectie.

« De oprichting van nieuwe diensten », vervolgt onze Voorzitter, « werd een van de gevolgen van deze hervorming, die opgevat werd als een verjonging.

Al deze diensten werden opgericht zonder te moeten overgaan tot het aanwerven van personeel wat bewijst, en de vergelijking geldt voor de Administraties van de Staat, dat *het persoonlijk werk goed is en dat het volstaat de werkmethodes te verbeteren*. Na 11 jaar bestaan deze diensten nog altijd en zij bewijzen nog steeds het grootste nut aan onze Maatschappij. »

De verscheidene stadia van de grondige reorganisatie van onze diensten zowel op het Hoofdbestuur als in de Exploitatiegroepen, werden aan onze agenten medegedeeld door middel van ons personeelsblad.

Maar vergeten wij niet dat de persoonlijke actie en de invloed van de Voorzitter aan de basis liggen van al die hervormingen.

Onze Buurtspoorwegen heeft in de eerste plaats aan hem zijn ontstaan te danken en tot heden toe stelde de Voorzitter er prijs op voorafgaand inzage te krijgen van de inhoud van elk nummer.

De ambtenaren en de agenten, die met hem in verbinding zijn geweest, al was het slechts gedurende enkele ogenblikken, zullen steeds een aangename herinnering bewaren aan zijn openhartigheid, die fel afsteekt met de krachtige toon van zijn toespraken.

Huldebetoon

aan Graaf Louis de LICHTERVELDE

Sedert verscheidene dagen was het personeel van het Hoofdbestuur ervan ingelicht dat een plechtigheid in het vooruitzicht werd gesteld als hulding van graaf L. de Lichtervelde voor zijn lange loopbaan als Voorzitter van de Raad van Beheer. Inderdaad, Voorzitter van de Raad benoemd op 27 december 1937, heeft hij, na ongeveer 20 jaar de verantwoordelijkheden te hebben gedragen, besloten zijn ambt neer te leggen.

De Minister van Verkeerswezen had beloofd op deze plechtigheid, die op 25 februari doorging, aanwezig te zijn.

Al de ambtenaren en agenten van het Hoofdbestuur waren te 11 u. 30 in de vergaderzaal aanwezig op het ogenblik dat de personaliteiten hun intrede deden. Men herkende de heer Voorzitter,

vergezeld van zijn echtgenote, zijn dochter en schoondochter, de heer Minister Anseele, de heer Ros, kabinetschef, de heer Alvin, kabinetssecretaris van de Minister, en de heer Gryson, lid van de Bestendige Deputatie van Brabant en voorzitter van het College van Commissarissen.

Aan de bestuurstafel hadden naast de beheerders eveneens de afgevaardigden van de regering plaats genomen. In de zaal werden de Directeurs van het Hoofdbestuur en van de exploitatiegroepen opgemerkt.

Terwijl de schijnwerpers van de televisie op de personaliteiten werden gericht, stond de heer Alexandre André, ondervoorzitter en opvolger van de Voorzitter, recht en opende de reeks toespraken in het Frans.

REDE VAN DE HEER A. ANDRÉ

Monsieur le Ministre,

Vous nous faites à tous un grand honneur en assistant à cette cérémonie que nous avons voulue simple, cordiale et pour tout dire, revêtant un caractère familial.

La Société Nationale, l'une des plus anciennes institutions du pays, puisqu'elle fut créée en 1885, a toujours eu pour primordial souci de remplir la haute mission qui lui était confiée : servir l'intérêt public.

Certes, les Commissaires du Gouvernement n'ont pas manqué de nous prodiguer leurs précieux conseils et avis ; certes aussi, nous croyons pouvoir compter sur l'appui d'un Ministre qui lui-même a été un grand administrateur des régies communales et de la chose publique ; mais nous aimerions vous dire que l'administration d'une société comme celle-ci nécessite une autonomie assez large et assez souple qui l'autorise à prendre des décisions qui toujours sont dictées par des nécessités impérieuses d'ordre économique ou d'ordre social.

Nous avons la certitude d'avoir accompli sans défaillance et même au delà de certaines espérances, la mission qui nous est confiée par l'Etat, les Provinces, les Communes.

Mesdames, Messieurs,

Si cette tâche écrasante parfois a pu être accomplie sans trop de heurts, elle le doit aux hommes qui ont présidé aux destinées de la Société Nationale et notamment à ses cinq présidents qui se sont succédé jusqu'à ce jour, Messieurs Montefiore-Levy,

De Bruyn, Fris, Lévie et le Comte Louis de Lichtervelde.

Si je souligne particulièrement le nom de Monsieur Michel Lévie, c'est parce qu'il est resté vingt-cinq ans à la présidence de la société et qu'il fut un patriote incomparable. Il est bon de rappeler aux jeunes générations que cette maison fut, pendant la guerre 1914-1918, un des centres les plus actifs de la résistance et si nous pouvons fêter aujourd'hui le Comte Louis de Lichtervelde c'est parce que lui aussi pendant la guerre de 1940 à 1944 tint tête avec un courage tranquille aux usurpateurs.

Vous vous apprêtez, Monsieur le Président, à demander la révocation d'un administrateur et de neuf commissaires lorsqu'un arrêté du Gouvernement mit fin à la carrière heureusement éphémère des ennemis de la Patrie.

Vous avez déclaré à cette époque à ceux qui, avec nous, reprenaient en mains les rênes de l'administration :

» On dit que nous sommes issus des points très éloignés de l'horizon politique.

» Je me suis plus d'une fois demandé si c'était vrai.

» Ce que je sais, c'est que nous sommes arrivés à ne plus voir ce qui pouvait nous diviser, mais à sentir profondément tout ce qui nous unit. »

C'est l'unité qui nous a permis au lendemain de la guerre de poursuivre la réalisation profonde des méthodes administratives en usage à tous les échelons de notre entreprise.

Et en faisant votre éloge le 8 janvier 1952, notre regretté Collègue Versichelen, Professeur à l'Université de Gand, rappelait :

« Toutes ces réformes revêtaient d'ailleurs pour vous une signification qui dépassait leur objet ; elles trouvaient leur origine dans un sens social hautement développé. J'en trouve un témoignage dans la constitution d'un Service du Personnel, des Services social, médical, psychotechnique et d'enseignement, toutes réalisations qui furent couronnées par la création d'un Journal d'entreprise, dans lequel vous voyiez un lien entre la Direction de la Société et le plus modeste des agents travaillant aux confins du pays.

» Je crois cependant pouvoir déceler votre préoccupation dominante dans l'organisation de la sécurité du travail et de la prévention des accidents. Les résultats acquis dans ce domaine constituent, sans doute, la récompense à laquelle vous attachez le plus de prix en raison des nombreuses souffrances que cette réforme aura permis d'éviter. »

En accomplissant cette énorme tâche, vous restiez fidèle à une vocation héréditaire dont la source était sûrement dans l'exemple de vos ancêtres qui, dès le XIIIe siècle, se sont mis au service du Pays.

Depuis Jacques de Lichtervelde, souverain Bailly de Flandre, en passant par Ferdinand de Lichtervelde créé Chevalier par l'Archiduc Albert, jusqu'au 22 mai 1745, jour où la grande Marie-Thérèse offrit la couronne comtale à la Famille Lichtervelde, tous avaient servi avec passion l'intérêt public.

Quant à vous, Monsieur le Président, vous avez été ancien Chef de Cabinet du Premier Ministre, ancien Secrétaire du Conseil des Ministres, ce qui ne vous empêchait pas d'écrire de multiples études notamment sur la Famille Royale de Belgique, de diriger la Revue Générale, d'être membre de l'Académie Royale de Belgique.

Mais nous n'oublions pas que votre mariage avec la charmante Comtesse Emilie de Briey que

je salue très respectueusement ici, vous a donné six enfants qui maintenant en Belgique et dans l'Europe, continuent à servir le Pays.

Servir comme vous l'avez fait toute votre vie.

En terminant, laissez-moi rappeler vos qualités de cœur que l'on retrouve dans un remarquable discours que vous adressiez à M. Dautry, l'auteur du livre admirable « Métier d'homme ». Vous aviez détaché de l'ouvrage les pensées qui étaient vôtres :

« Appartenir à l'élite ! Cela ne dépend pas de la fonction, mais du caractère, de la valeur spirituelle de l'homme. L'idée de l'élite est indépendante des dimensions où s'exerce l'autorité. Un homme peut être un chef véritable si même il n'a sous ses ordres que deux manœuvres. »

Et plus loin vous ajoutiez et sûrement vous pensiez aux jeunes générations qui viennent, au blé qui lève pour demain :

« Il faut que vous ouvriez votre intelligence et votre sensibilité à tout ce que les hommes ont compris et senti. Lisez beaucoup de bonne littérature, allez voir des cathédrales, des sculptures, des tableaux, regardez la nature, regardez les hommes d'aujourd'hui sur le chantier et ceux d'hier dans les livres d'histoire. Vous apprendrez ainsi à mieux sentir les joies et les peines, à mieux comprendre et à mieux juger les hommes et les faits du moment. C'est cette culture générale qui vous permettra d'utiliser les connaissances techniques que vous aurez. »

Monsieur le Président,

Ceux qui sont ici, représentent tout le personnel depuis le simple piocheur en passant par les employés et les chefs de service, jusqu'à la Direction générale.

Ils vous disent :

Nous vous demandons de revenir souvent dans cette maison pour nous aider de vos conseils, nous reconforter par votre présence.

Nous ne vous disons donc pas adieu, mais simplement et cordialement un au revoir.

Na de heer A. André wordt het woord gevoerd door

DE H. STORME, LID VAN DE RAAD VAN BEHEER

Mijnheer de Minister,

De Raad van Beheer van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen stelt het ten zeerste op prijs dat Ued. eraan gehouden heeft deze bescheidene, maar daardoor des te intiemere plechtigheid, ter ere van haar, even zo zeer geliefde als geëerde voorzitter, te willen bijwonen.

Uw gewaardeerde aanwezigheid is, eerst en vooral voor de gehuldigde, het bewijs van uw waardering en uw achting voor zijn sterke persoonlijkheid, zijn wijsheid, zijn bekwaamheid en zijn toewijding in het belang van het algemeen welzijn.

Zij is tevens het teken van uw belangstelling voor een der oudste parastatalen waarin de Staat, de Provincies en de Gemeenten vertegenwoordigd zijn, en die steeds, welbewust van haar verantwoordelijkheid tegenover deze onderscheidene openbare besturen, haar autonoom beheer, in het belang van deze besturen en van hun onderdanen, heeft uitgeoefend.

Welbewust van zijn rol, die weliswaar geen commerciële rol is, maar veeleer een maatschappelijke, heeft het beheer van de maatschappij, onder de wijze en kundige leiding van eminente voorzitters, de moderne evolutie en vooruitgang op de voet gevolgd, en een politiek gevoerd die, ener-

zijds economisch verantwoord is en, anderzijds zo trouw mogelijk beantwoordt aan de doeleinden waarvoor deze maatschappij werd opgericht.

Dames en Heren,

Onder deze eminente voorzitters, waarvan ik zoëven sprak, is Graaf Louis de Lichtervelde zeker niet de geringste.

De leden van de Raad van Beheer kunnen getuigen van zijn vriendelijkheid en innemendheid, van de voornaamheid van deze humanitaire geest, drager van een grote en veelzijdige cultuur, maar tevens ook van zijn zakelijk inzicht, zijn nuchtere beschouwingen en, daar waar het nodig bleek, zijn kordate stellingname in het belang van de Maatschappij, haar personeel en haar doelstellingen.

Afstammeling van één der ridders, die in 1302 in de Vlaamse gelederen streden, en door hun zege Vlaanderens zelfstandigheid handhaafden en aldus de basis legden voor de latere Nederlanden en het huidige onafhankelijke België; gesproten uit één der oudste en aanzienlijkste Vlaamse adellijke geslachten; zoon van een vooraanstaand Belgisch diplomaat, rijk begaafd naar geest en hart, en vooral bezielde door een gevoel van rechtvaardigheid en een eerlijk en welwillend begrip voor de soms gecompliceerde Belgische toestanden; was hij voorbestemd om in ons land een vooraanstaande rol te spelen.

Rechtstreeks zou hij aan het politieke leven in ons land niet deelnemen. Nooit vervulde hij een politiek mandaat, doch door zijn schrandere geest, zijn zin voor studie, zijn voordrachten, zijn getuigschriften en publicaties, was Graaf Louis de Lichtervelde een lichtende baken in veel vraagstukken van onze Belgische geschiedenis sinds 1830, zodat ook in Vlaamse tijdschriften, zijn naam dikwijls geciteerd werd en zijn zienswijze, die getuigde van zoveel begrip en realiteitszin, met sympathie werd begroet.

Eerst kabinetssekretaris van Minister de Broqueville, vervolgens kabinetschef van de Minister van Binnenlandse Zaken en, weer onder de Broqueville, kabinetschef van de Eerste Minister, werd hij aangesteld als sekretaris van de Ministerraad, functie die hij zou waarnemen tot in 1937.

Sindsdien is hij voorzitter geworden van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen en ondervoorzitter van de « Brufina », tevens directeur van « La Revue Générale Belge ».

Als eminent lid van de Koninklijke Belgische Akademie en van de algemene raad van de Leuvense Alma Mater, werd hij herhaalde malen aangeduid als voorzitter van de Commissie voor de hervorming van de Staat.

Bij alle goede Belgen heeft de naam de Lichtervelde een goede klank, niet het minst bij de Vlamingen, die het weten te appreciëren, dat Ued. met uw waarachtige eerbied voor de beide nationale

culturen, uw kinderen tot volmaakte tweetaligen heeft laten opvoeden, zodat zij in de waarachtige zin van het woord, binnen en buiten onze grenzen, ons land in zijn éénheid en in zijn verscheidenheid, kunnen dienen.

Bij deze uiting van sympathie en hoogachting, betrekken wij in deze ook Uw Edelachtbare Gade, Mevrouw de Gravin Emilie de Briey, wien ik de eer heb hier in ons midden eerbiedig te begroeten.

Doch het is vooral in uw hoedanigheid van voorzitter van de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen dat wij Ued. vandaag willen huldigen.

Ik gewaagde reeds van uw zakelijk inzicht, uw nuchtere beschouwingen en, daar waar het nodig blijkt, uw kordate stellingname in het belang van de maatschappij, haar personeel en haar doelstellingen.

Er werd reeds gewezen op uw sociale aanleg, op uw bekommelingen voor de lotsverbeteringen van het personeel en uw zorg tot voorkoming van de arbeidsongevallen in het kader van de Veiligheid, de Hygiëne en de Verfraaiing van het werkmidden.

De aandacht van de aanwezigen en de aandacht van geheel het land dient ook gevestigd te worden op het grote werk van financiële gezondmaking van de maatschappij, die na de winstgevende oorlogsjaren, tengevolge van de faciliteiten, opnieuw geboden door andere vervoermiddelen en de enorme uitbreiding van het autoverkeer, een zorgwekkende periode kende. Onder uw wijs beleid, in samenwerking met de heer Directeur-Generaal Jacobs, nadien opgevolgd door de heer Directeur-Generaal De Vos, die thans opgevolgd werd door de heer Directeur-Generaal Hoens, heeft de Raad van Beheer niet gearzeld de nodige hervormingen door te drijven, te modernizeren aan de ene kant en te economizeren aan de andere kant.

Soms gaf dit aanleiding tot kritiek, maar de resultaten wezen uit dat de goede politiek gevolgd werd.

In der waarheid mag het gezegd worden dat Ued. een wijze, voorzichtige en toch kordate voorzitter geweest is van een maatschappij, die, ongetwijfeld als één van de beste beheerd wordt onder de parastatale instellingen.

Het is dan ook met een oprechte ontroering en tevens met een gevoel van rechtmatige fierheid dat op vandaag de gehele maatschappij, met geheel haar personeelskader, vanaf de handlanger, over het bestuurlijk personeel, tot aan de algemene directie, en, niet het minst, de Raad van Beheer, die onder uw zó uitstekend beleid mocht werken, Ued. hun hulde brengen.

Wij sluiten ons aan bij het woord van de heer André, Ondervoorzitter :

Steeds zal uw naam hier in ere worden gehouden.

Wij zeggen Ued. geen vaarwel, maar een hartelijk en steeds opnieuw welkom in ons midden.

TOESPRAAK VAN DE H. HOENS R., DIRECTEUR-GENERAAL

Vervolgens, na de heer Minister begroet en bedankt te hebben, richt de heer Directeur-Generaal zich tot graaf Louis de Lichtervelde om hem hulde te brengen namens het personeel.

Hij dankt hem voor de bestendige bezorgdheid, die hij steeds betuigd heeft tegenover het personeel en voornamelijk voor wat hun welzijn betreft.

Hij brengt hem eveneens hulde voor de ononderbroken toewijding aan de zaak van de Buurtspoorwegen.

Herinnerend aan zijn reeds lange loopbaan, tijdens dewelke hij de gelegenheid heeft gehad de heer Voorzitter te leren kennen en waarderen, onderlijnt de heer Directeur-Generaal, dat hij voornamelijk de juistheid van inzicht, de bezadigdheid van zijn raadgevingen en zijn waarlijk vaderlijke bezorgdheid, die hij steeds betoonde voor de veiligheid van de arbeiders,

heeft kunnen op prijs stellen.

Mijnheer de Voorzitter, vervolgt de heer Hoens, aan uw zijde, onder uw bescherming heb ik mij op de hoogte kunnen stellen van de verantwoordelijkheid van het hoofd van een grote onderneming en heb ik u steeds bereid gevonden voor het voldoen van de gewettigde betrachtingen van het personeel.

De slotrede van een onlangs gehouden sociaal congres parafraserend, zeg ik dat ge in uzelf de middelen hebt gevonden, die u toelieten uw leer in daden om te zetten; gij hebt een realistisch progressisme nagestreefd beogend, enerzijds, het verwezenlijken, met aandrang, van de sociale betrachtingen, met het oog op de verbetering van het lot van allen die de maatschappij dienen, en, anderzijds, het niet uit het oog verliezen van het wel omschreven doel,

dat ons werd aangewezen en dat bestaat in de voortzetting en het wellukken van onze Nationale Maatschappij, waarvoor wij allen verantwoordelijk zijn.

Uw kennis en uw invloed zullen ons blijven helpen.

Maar tussen al uw hoedanigheden is deze, die de belangrijkste zal blijven bij het overgrote deel van onze werknemers omdat zij het best en het meest rechtstreeks werd aangevoeld en omdat zij uit het hart kwam — ik kan het niet genoeg herhalen — deze die u er toe gedreven heeft u, onophoudelijk, in te zetten voor de veiligheid op het werk.

In hun aller naam, dank, en als bewijs van onze dankbaarheid laat mij toe u een exemplaar aan te bieden van de medaille geslagen voor onze agenten, die zich tijdens een lange loopbaan verdienstelijk hebben gemaakt ten opzichte van onze Maatschappij. Zij komt u toe.

TOESPRAAK VAN DE H. ANSEELE E., MINISTER VAN VERKEERSWEZEN

Ten slotte neemt Minister Anseele het woord en verklaart gelukkig te zijn deze plechtigheid te kunnen bijwonen, want zegt hij: *een parastatale instelling zoals de Buurtspoorwegen brengt geen zorgen mee. Zij wordt inderdaad sinds haar stichting beheerd volgens rationele en vooruitstrevende principes; ten hoogste wordt de bemiddeling van de Minister van Verkeerswezen gevraagd in geval van wijzigingen aan de tarieven en aan de lonen.*

De Minister brengt nog hulde aan de wijze waarop onze grote onderneming voor gemeenschappelijk vervoer bestuurd wordt en richt zich vervolgens tot graaf L. de Lichtervelde en zegt hem:

Gij hebt uw ondervinding, opgedaan zowel in dienst van de

staat als in de grote nijverheids- en koloniale instellingen, met veel tact en nauwgezetheid ten dienste gesteld van een van onze voornaamste openbare administraties en gij hebt, op het plan van de menselijke betrekkingen in de moderne nijverheid, de oude tradities overgebracht, die de macht hebben uitgemaakt van de oude families van ons land. In ons land wordt streng gehouden aan de ouderdomsgrens en het leidt geen twijfel dat dit probleem zou moeten herzien worden, daar deze maatregel onze instellingen dikwijls beroofd van de schrandere medewerking van personaliteiten met een rijke ondervinding.

De heer Minister doet vervolgens mededeling aan het personeel dat de heer André Alexandre, ondervoorzitter, als opvolger werd

aangesteld van graaf L. de Lichtervelde. Hij herinnert in het bijzonder aan de bedrijvigheid, die hij aan de dag heeft gelegd in de organisatie van de vrije tijd van de arbeiders en hij verklaart er zeker van te zijn dat de nieuwe Voorzitter zijn taak tot een goed einde zal brengen, alhoewel het niet gemakkelijk is na een voorganger te hebben gehad zoals graaf L. de Lichtervelde.

De heer Anseele kondigt ten slotte aan dat het de Koning behaagd heeft de Voorzitter te bevorderen tot de waardigheid van Groot Officier in de Leopoldsorde, waarvan hij hem het juweel overhandigt.

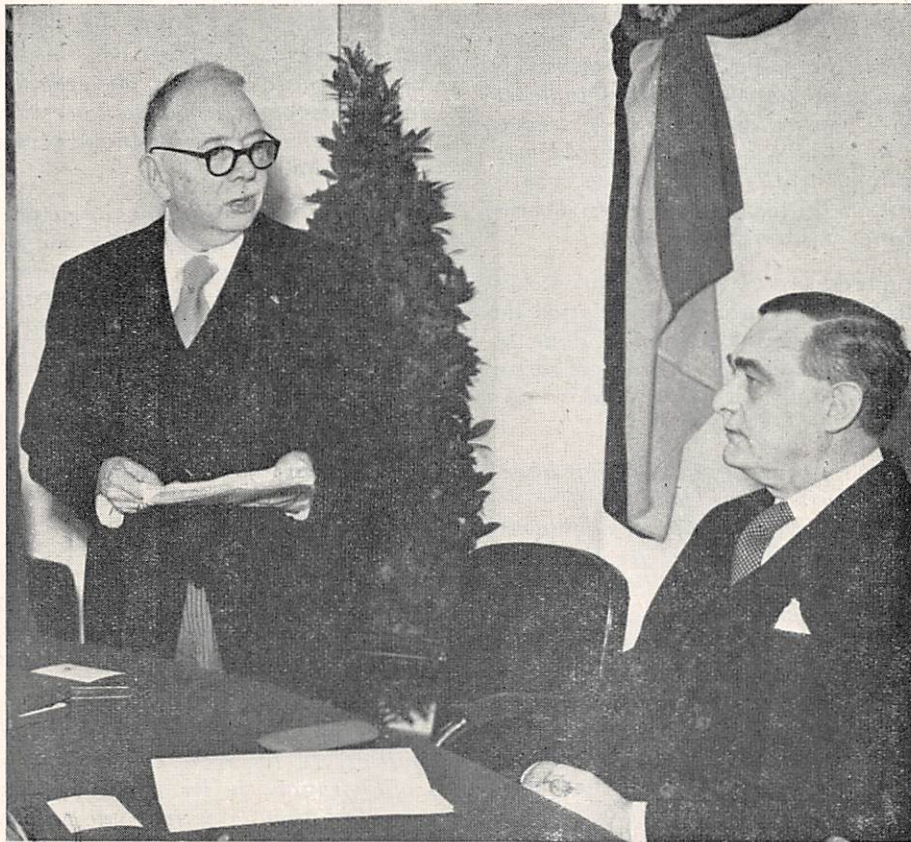
Het slot van deze ministeriële toespraak wordt op levendige toejuichingen onthaald.

TOESPRAAK VAN GRAAF LOUIS DE LICHTERVELDE

Je remercie vivement Monsieur le Ministre des Communications de nous avoir fait l'honneur d'assister à la réunion par laquelle mes collègues du Conseil d'Administration ont voulu me fêter à l'occasion de mon départ. En me faisant la faveur de me remettre lui-même la haute distinction que sur sa proposition S. M. le Roi a bien voulu me conférer, il m'a donné et il a donné à la Société Nationale, à ses dirigeants et à tous ceux qui ont travaillé avec moi depuis vingt ans, un témoignage précieux de la satisfaction des Pouvoirs Publics. Je lui en exprime toute ma reconnaissance.

Au début de ma carrière, avant 1914, j'ai assisté maintes fois à la Chambre aux épisodes parfois violents de la lutte que votre Père, Monsieur le Ministre, menait contre le gouvernement de l'époque. Mon chef, le comte de Broqueville, qui se connaissait en hommes, avait un faible pour ce

cesseurs, particulièrement celui d'un Hennuyer comme lui M. Michel Levié, Ministre d'Etat. Il a bien fait parce qu'une solidarité morale s'établit entre les titulaires successifs d'une haute fonction quelles que soient leurs conceptions particulières. Mais il n'a pas assez dit tout ce que je dois à mes collègues. Ce que j'ai pu faire c'est grâce à leur concours, à leur confiance, à l'unité de vues qui a toujours régné au sein de notre petite assemblée. En vingt ans, je ne me souviens que de trois recours au vote. Et si les membres qui siègent aujourd'hui autour de la table donnent la preuve d'une large entente sur la gestion qui n'exclut pas les explications les plus franches, je puis en dire autant de leurs prédécesseurs légitimes parmi lesquels je me plais à évoquer plus spécialement la mémoire de M. Paul Segers, Ministre d'Etat, et de M. le Professeur Versichelen, enlevé trop tôt à notre estime.

Graaf Louis de Lichtervelde richt zich tot de h. Anseele E., Minister van Verkeerswezen.

grand adversaire. Mais j'aurais été bien surpris si on m'avait annoncé que quarante-cinq ans plus tard son fils serait envers moi l'interprète responsable d'une haute faveur royale.

Je remercie vivement Monsieur le Vice-Président André, M. Storme et tous les collègues du Conseil de leur affectueuse sympathie exprimée avec tant d'éloquence et de cœur. M. André, qui va me succéder, a rappelé les noms de mes prédé-

J'ai eu la bonne fortune de trouver à la Direction Générale trois serviteurs éminents de la chose publique : M. Léon Jacobs, l'artisan du rajeunissement du réseau, qui a porté le poids de la guerre et de l'occupation avec tant de vaillance ; M. Marcel De Vos, le dynamique, avec qui j'ai vécu les années difficiles de l'après-guerre, de la crise de trésorerie et des réformes de structure et qui nous a été enlevé pour monter à de plus hautes destinées, et

M. Robert Hoens, sûr et solide, qui a sagement mené à bien l'œuvre de ses prédécesseurs. En la personne de ces grands chefs, je salue tout le personnel de la Société Nationale qui, par sa compétence, son travail, son dévouement, sa fidélité en des jours critiques nous a permis de nous acquitter honorablement de nos devoirs envers le Pays.

J'ai servi l'Etat pendant douze ans ; le reste de ma carrière s'est déroulée principalement dans le secteur privé. A la présidence de la Société Nationale j'ai été en mesure d'apporter une expérience acquise sur ce double terrain. Je tiens à rendre un profond et sincère hommage aux fonctionnaires de la Société Nationale pour leur compétence professionnelle, leur activité, leur zèle. Les faits permettent d'affirmer hautement, comme l'a dit M. André, que le législateur de 1884 a été bien inspiré en conférant à la Société chargée de créer le réseau des chemins de fer secondaires, une autonomie réelle sous la simple tutelle du Pouvoir.

M. Chlepner, dans son livre récent « 100 ans d'Histoire sociale en Belgique », s'étend longuement sur la loi organique des Vicinaux.

La loi crée, dit-il, la première coopérative des pouvoirs publics, d'après une formule originale et ingénieuse. Elle a « fourni une méthode extrêmement précieuse à la solution de certains problèmes économiques et administratifs ainsi qu'une contribution à l'élaboration de formes nouvelles d'organisation économique et sociale ».

On ne parlait pas encore de « Parastataux ». Les Vicinaux sont une Société Nationale, association de l'Etat, des Provinces et des Communes, dont la structure financière absolument originale est sortie du cerveau de Bisschofsheim et de l'orthodoxe ministre des Finances Charles Graux.

Elle n'engage que les capitaux qui lui sont librement confiés, ses déficits n'ont jamais été à la charge du Trésor puisqu'elle les supporte elle-même par ses avances aux lignes en perte ; elle a pu évoluer librement, adopter la méthode de l'exploitation directe, être la première en Belgique à user de la traction électrique, l'autorail, de la suspension sur bogies pour tramways, inaugurer le gyrobus l'an dernier, desservir les villes secondaires et les campagnes par l'autobus, introduire dans ses services la mécanographie, bâtir des bureaux et des ateliers appropriés. Ces réalisations sont le fruit de l'autonomie, d'une autonomie réelle et effective. Je veux espérer qu'elle ne sera pas sacrifiée à je ne sais quelle uniformité qu'exigent, paraît-il, des abus existant ailleurs.

Je me plais à rappeler que lorsque le Conseil a décidé de construire des locaux administratifs modernes, condition de la réforme interne de l'administration, le Délégué du Ministre des Communications qui travaillait dans des locaux désuets mit son veto. Heureusement, M. le Ministre Rongvaux ne le suivit pas et nous laissa construire le bel immeuble qui a remplacé l'installation vétuste dont j'avais fait le tour avec effroi en 1937.

Les questions relatives aux transports sont en constante évolution. De difficiles problèmes de

rémunération et d'équilibre financier sont sans cesse posés. Le Conseil n'a pas cessé de les envisager sous un angle réaliste, avec des visées sociales de haute portée tant en ce qui concerne les rémunérations que la sécurité, la durée et l'intensité du travail.

Mais je voudrais formuler un vœu. La Société Nationale étant un service public ne peut jamais interrompre ses prestations. Ceux qui s'engagent à son service contractent, à mon sens, une obligation identique. Le recours à la grève devrait être considéré comme dépassé. Il nuit au pays, au réseau, au personnel lui-même qui risque de voir s'amenuiser la clientèle. Je souhaite que la procédure en commission paritaire soit complétée par une formule d'arbitrage. Ce n'est pas là un propos réactionnaire. Je constate en lisant les récents souvenirs d'Achille Delattre qu'il en est arrivé aux mêmes conclusions.

L'Institution que j'ai servie pendant vingt ans est bien caractéristique du milieu belge. Elle a été qualifiée de « monstre juridique ». J'ose dire que ce monstre est en bonne forme ; ses réalisations techniques sont à la pointe du progrès. Sa structure est décentralisée ; elle laisse beaucoup de place à l'initiative de nos chefs de groupe qui ont chacun leur physionomie particulière. Je salue particulièrement ces hauts fonctionnaires qui portent une tâche si lourde.

Je suis très fier d'avoir gagné la confiance et je crois, après cette journée, pouvoir dire l'attachement des ingénieurs, des techniciens et des fonctionnaires du cadre de l'administration centrale et des services de province, dont la carrière s'est déroulée sous mes yeux. Je puis dire que je les ai défendus de mon mieux en toute circonstance. Je les convie à continuer à servir comme ils l'ont fait jusqu'ici. J'exprime à tout le personnel la gratitude pour la part qu'il prend à la manifestation de ce jour.

Je suis heureux de penser que par la remise annuelle des diplômes d'ancienneté de service mon nom figure dans beaucoup de modestes foyers associés à un jour de fierté pour le travail accompli, dans des conditions maintenant nettement améliorées et plus sûres.

Je me tourne vers les collègues que je vais quitter. Je les remercie chaleureusement de leur collaboration, je les remercie d'avoir donné à la manifestation de ce jour une ampleur aussi impressionnante et je les prie de croire au souvenir vraiment affectueux que je garderai de chacun d'eux.

*
**

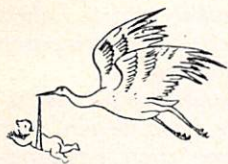
De afscheidsrede van Graaf Louis de Lichtervelde die zo treffend zijn persoonlijkheid kenschetst, wordt luide toegejuicht door de aanwezigen.

De zitting is ten einde en de Minister en de genodigden verlaten de zaal.

Zo eindigt dit huldebetoon aan een Voorzitter die van 1937 tot 1957 de belangen van de N.M.V.B. behartigd heeft.

PERSONALIA

GEBOORTEN

Hadde ik al de schatten van de wereld voor een kinderharte gaf ik ze geren.

G. GEZELLE.

ANTWERPEN

EMILIA bij de h. DRIESEN Marcel (Vlimmeren).
LEONA bij de h. HOEFNAGELS Petrus (Merksem).
FRIEDA bij de h. SWAEGEMACKERS Leon (Stabroek).
ANNY bij de h. LAENEN Karel (Schoten).
LUC bij de h. CORNELIS Frans (Vosselaar).
MIRANDA bij de h. DIERCKX Jan (Herselt).
FRANS bij de h. BLOCK Frans (Ekeren).
LYDIA bij de h. HUYBRECHTS Frans (Deurne).
RITA bij de h. DRIESEN Jozef (Vlimmeren).
GERMANA bij de h. DOMS Jozef (Brasschaat).

OOST-VLAANDEREN

LUC bij de h. RAEMDONCK Louis (St-Amandsberg).

WEST-VLAANDEREN

JOHAN bij de h. VERSTRAETE Urbain (Assebroek).
CHRISTIAAN bij de h. VANDERBEKE Adr. (Oostende).
ARIANNE bij de h. POPULIERE Georges (Nieuwpoort).
MARIE-CHR. bij de h. DEBRIUYNE André (Pollinckhove).
JEAN-PIERRE bij de h. VAN EENOO André (Woumen).
JACQUELINE bij de h. ROUSERE Guido (Bissegem).
PATRICK bij de h. CARPENTIER Georges (Westkerke).

LIMBURG

BERTHE bij de h. BUTTIENS Jan (Alken).
GUIDO bij de h. BIJNENS Eugène (Zonhoven).
JOHNNY bij de h. BRAUNS Lucien (Hasselt).
JOS bij de h. SAUWENS Jules (Ordingen).
LAURETTE bij de h. SLEGERS Jos (Hasselt).
MARCEL bij de h. VUEGEN Jos (Paal).
KARINE bij de h. VLEEGEN Jaak (Neeroeteren).
HENRI bij de h. FIDDELAERS Cornelis (Kinrooi).
GUY bij de h. ILSSEN Jan (Hasselt).

BRABANT

MARTINE bij de h. SEVERS Frans (Mazenzele).
ROGER bij de h. HUET Fernand (Anderlecht).
GERRIT bij de h. VAN DEN HOUWE Alfred (Pamel).
HERMAN Jacquemijn Frans (Kampenhout).
MARINA bij de h. VAN DEN DRIESCH V. (Dilbeek).
MARC bij de h. RENDERS Robert (St-Kwintens-Lennik).
ANNA bij de h. COECK Jozef (Pamel).
EDDY bij de h. CAUTAERTS C. (St-Kwintens-Lennik).
GILBERT bij de h. DEWAEGENEER A. (Borch-Lombeek).
HUGO bij de h. CRABBE André (Tielt).
HELENE bij de h. PLAS Gaston (Anderlecht).
MONIQUE bij de h. HERREMAND Ed. (St-Kw.-Lennik).

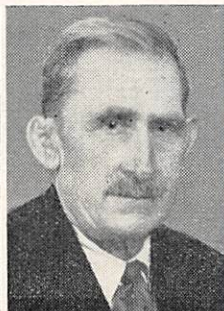
DE MOOIE LOOPBANEN

Ramelot J.,
opzichter W.W.
44 j. dienst
NAMEN-LUX.

Ingelbert F.,
geleider
47 j. dienst
WEST-VL.

Vandermeulen J.,
machinist
44 j. dienst
LIMBURG

Petitjean F.,
brigadier
46 j. dienst
LUIK

Rombouts J.,
ploegbaas
42 j. dienst
ANTWERPEN

HUWELIJKEN

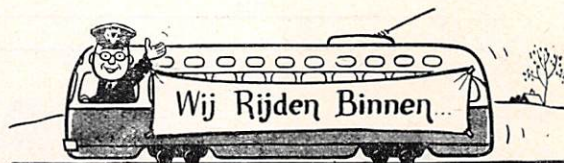
*Vaert wel
ende levet scone.*

OOST-VLAANDEREN

De h. LYDOU Gilbert met Mej. DE BACKER Fernande.

BRABANT

De h. DE SMEDT Roger met Mej. CORNELISSEN H.

Lijst der Oprustgestelde Agenten in de Groepen

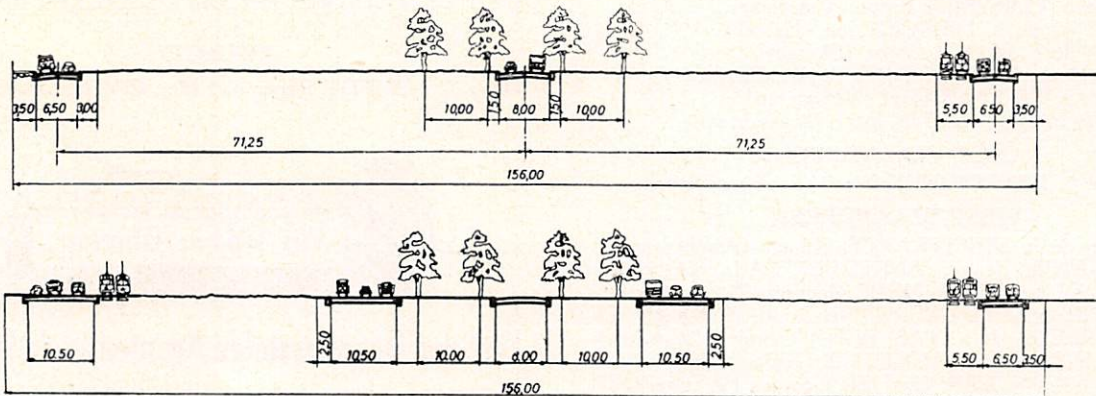
Maanden februari-maart 1957	Dienst-jaren	Groep
APPELMANS K., brigadier	52	Brabant
FESTRAETS L., geleider	45	»
JACMOT A., manoeuvre	43	»
CAUBERGHES E., baanwerker	40	»
STORMS G., baanwerker	40	»
MATHIJS P., keurwerkman	34	»
MAES J., ontvanger	33	»
DE VROEGH E., geleider	31	»
DELWICHE F., machinist	29	»
VAN DER SLYCKE J., gesch. werkm.	11	»
ENGELS F., diensthoofd	48	Antwerpen
MEEUWS H., machinist	34	»
VAN TILBORG L., brigadier	33	»
VAN HOOF F., baanwerker	31	»
GOEMAERE J., gesch. werkm.	35	West-Vl.
GEIRNAERT A., machinist	30	»
DEFOUR R., baanwerker	29	»
VAN LANDEGHEM R., ontvanger	39	Oost-Vl.
BERTRAND J., brigadier	46	»
LEROY E., ontvanger	44	Henegouwen
SIMON J., toezichter	41	»
DEBELLE F., gesch. werkm. 1 ^e kl.	41	»
MELCHIOR V., geleider	34	»
COURARD F., gesch. werkm. 1 ^e kl.	23	Luik
SCHMITT J., werkvrouw	12	»

DE MEISELAAN

De bovenste tekening stelt het overdwars profiel voor van de Meiselaan volgens het uitzicht dat zij had tot voor enkele tijd te Laken (Dikke Linde). Als verlenging van de autosnelweg van Antwerpen bestond deze laan uit een middenbaan met één rijrichting.

De onderste tekening toont de laan na de aangebrachte wijzigingen. Thans wordt de laatste hand gelegd aan de twee wegen voor het doorgaand verkeer links en rechts van de twee rijen kastanjenbomen. De sporen van de buurtlijnen werden aangelegd langs de linker zijbaan terwijl de sporen van de M.I.V.B. behouden blijven op de rand van de rechter zijbaan.

Het dempen van de Zenne

Aan de kleine ringlaan, ter hoogte van het voorlopig eindpunt van de buurtlijnen nabij het Noordstation, eindigt de overwelling van de Zenne, die verwezenlijkt werd in 1870 op de Zennelaan, de huidige Emiel Jacqmainlaan.

De foto toont de plaats waar het water van deze rivier, vóór de omleiding van haar loop,

terug in 't daglicht kwam. Men ziet hoe nu de bedding wordt gedempt op de nieuwe rioolleiding.

Op het nieuwe wegdek zullen twee sporen gelegd worden en onze treinen, die hun eindpunt hadden aan de hoek van het Rogierplein en de Adolf Maxlaan, zullen hun nieuw eindpunt op het Rogierplein bereiken langs de Zérézostraat en de Vooruitgangstraat.

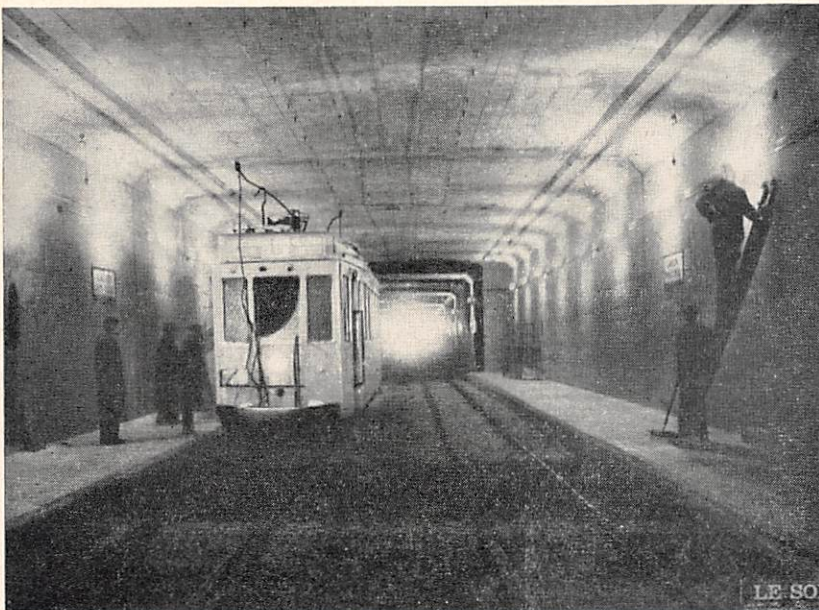
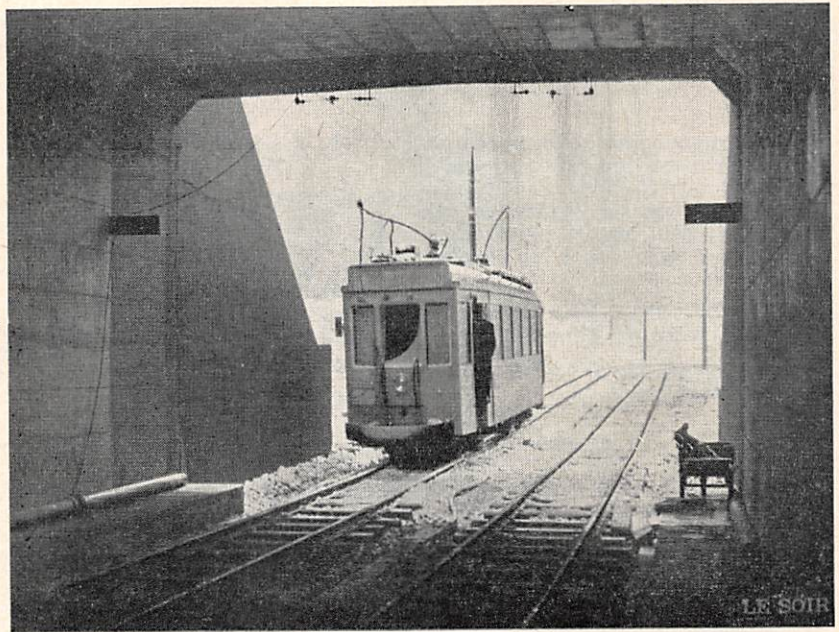
De Ring te Zellik

Deze brug, die de steenweg naar Gent overspant ter hoogte van Zellik bij Brussel, werd onlangs gebouwd. Zij maakt deel uit van de Ringlaan rond Brussel, die zal toelaten vanaf de autosnelweg Brussel-Oostende rechtstreeks de autosnelweg Brussel-Antwerpen te bereiken ter hoogte van Strombeek en in de nabijheid van de terreinen van de Wereldtentoonstelling.

De brugvloer bestaat uit geprefabriceerde balken in voorgespannen beton. Het plaatsen van deze uiterst zware balken diende 's nachts te gebeuren en iedere avond en ochtend, gedurende 15 dagen, moesten de rijdraden van de lijn Brussel-Aalst door onze diensten weggenomen en opnieuw aangebracht worden.

De buurtspoor- wegtunnel

Bijgaande foto's van de buurtspoorwegtunnel aan de Heisel werden genomen tijdens de inwijding op 20 februari 1957, datum waarop hij in gebruik werd genomen door de trams van de lijn Brussel-Londerzeel.

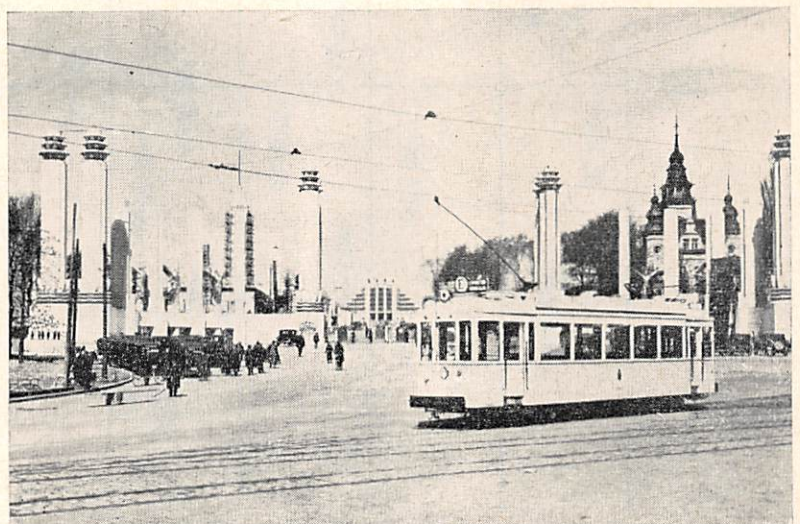
Sedert 29 maart rijden ook de trams H (Humbeek), G (Grimbergen) en S (Strombeek) door de tunnel.

De verlichting van de tunnel werd aangelegd door een ploeg van het werkhuis van Kuregem.

1935-1958

Dit is geen fotomontage van de Wereldtentoonstelling 1958, maar een zicht van de hoofdingang, op de Heisel, van de Wereldtentoonstelling 1935. Tegen 1958 zal op deze plaats de Beneluxpoort worden opgericht.

DE VEILIGHEIDSWEDSTRIJD

STAND VAN DE PLOEGEN OP 28 FEBRUARI 1957

Het statu-quo van de algemene uitslag, vóór twee maand vastgesteld, handhaaft zich. Verdienen een bijzondere vermelding, de 7 ploegen, die halsstarrig hun plaats verdedigen, voorbij de « 365 » dagen, en waaronder we vernoemen :

N° 2 Oost-Vlaanderen (Beweging Sint-Niklaas-Hamme);

N° 11 Antwerpen (Werkplaats Merksem);

N° 4 Limburg (Bilsen-Lanaken-Maaseik).

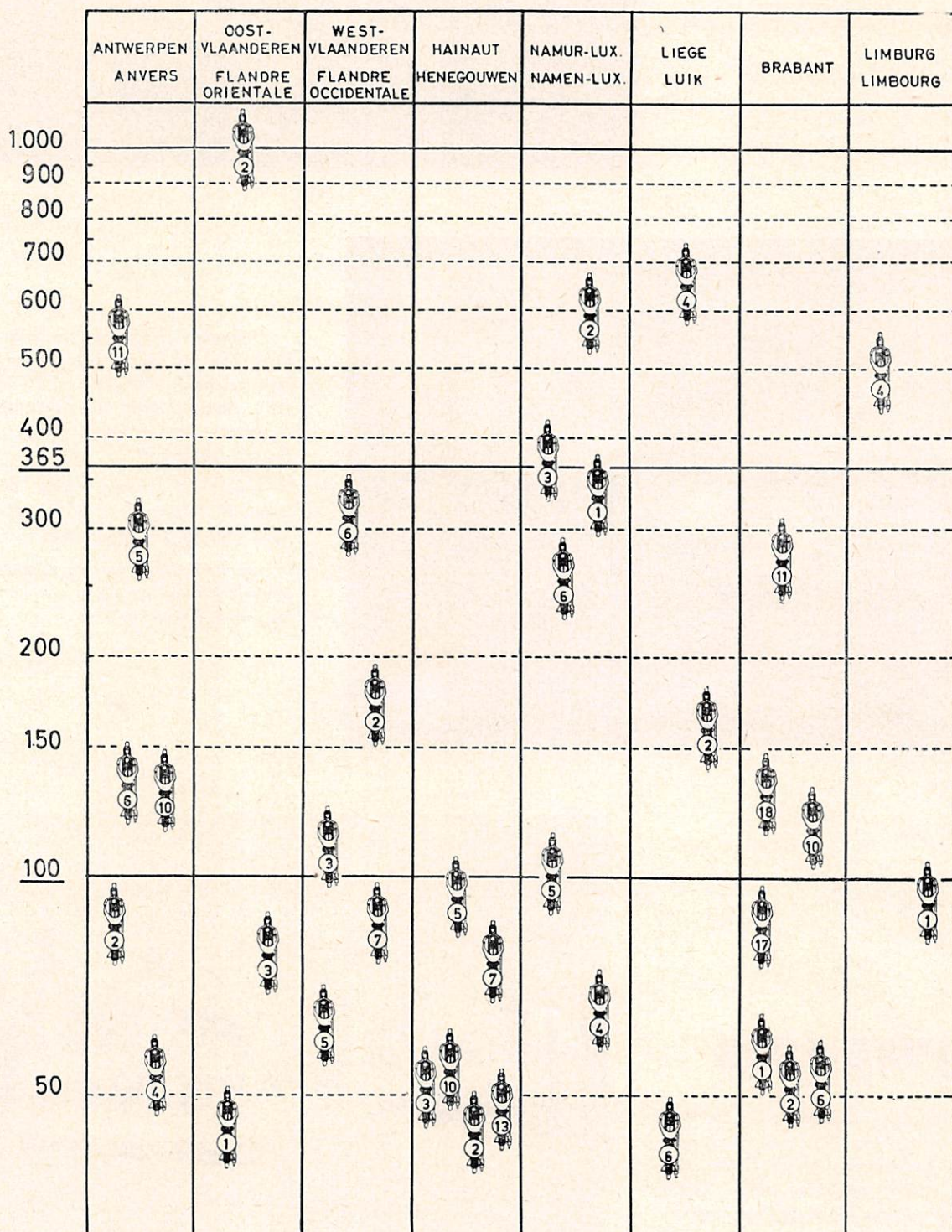
In OOST-VLAANDEREN is ploeg n° 2 (1132 dagen) zinnens een reis om de wereld te maken, zodat we nu zitten te piekeren hoe we dat gaan voorstellen op onze tabel!

WEST-VLAANDEREN werkt zich snel naar boven en zal binnenkort medezeggenschap hebben bij de « groten ».

In HENEGOUWEN, helaas, is de toestand bedroevend. Slechts 6 ploegen, in benarde toestand dan nog, op de 19.

NAMEN-LUXEMBURG vertoont een ideale uitslag en verdient, met al haar ploegen op de piste, de hartelijkste gelukwensen.

BRABANT : ploeg n° 11 nadert paal « 365 ». Zal zij het halen? Het zou een record betekenen voor deze Groep.

De jaarlijkse Vergadering van de Algemene Dienst voor Veiligheid

Vóór de jaarvergadering werd eerst de driemaandelijke vergadering gehouden van de verscheidene veiligheidsdiensten.

De plaats ontbreekt om een verslag van deze vergadering te geven. Stippen we echter aan dat onder het voorzitterschap van de heer Borgerhoff, Hoofdinspecteur, werd overgegaan tot het onderzoek van de statistieken van het afgelopen jaar.

Voor het ganse net was er een verergering van het frequentiepercentage bij de Beweging en een verbetering bij Weg en Werken en Werkhuizen.

Tijdens het onderzoek van de zware ongevallen gaf elke afgevaardigde uitleg over de getroffen maatregelen ten einde een hernieuwing van deze ongevallen te voorkomen. De zitting werd te 10 u. 15 geheven.

DE JAARLIJKSE VERGADERING.

Even vóór 10 u. 30 deden de eerste genodigden hun intrede. Werden o.m. opgemerkt : Graaf de Briey, van de sociale studiediensten van Brufina, de heer Vannitsen, hoofd van de Veiligheidsdiensten van de N.M.B.S., de heer van Lul, Ere-Inspecteur-Generaal, de heer Swinnens, directeur, en de heren Valcke en Van Huffel, hoofdingenieurs.

Op het vastgestelde uur opende de heer Declercq, Inspecteur-Generaal, de vergadering. Hij begroet allereerst de personaliteiten, die door hun

aanwezigheid de vergadering hebben willen opluisteren, en herinnert vervolgens aan het ontstaan van de Algemene Inspectie, die gezien het groot aantal werkplaatsen en hun verspreiding over gans het land, een zeer moeilijke taak had op het gebied van veiligheid.

Het is slechts in 1948, aldus de heer Inspecteur-Generaal, dat de veiligheidsactie werd ingezet en dat de eerste basisstatistiek werd verschaft : 9,4 ongevallen met werkverlet op 100 werklieden wat overeenstemt met 1.085 ongevallen.

Angstwekkende toestand, daar, zonder verbetering, iedere werkman in een tijdspanne van nagenoeg 10 jaar een min of meer ernstig ongeval zou oplopen.

Het arbeidsongeval had werkelijk de naam van « vijand n° 1 » verdiend en de beslissing genomen door onze Raad van Beheer was ten volle gerechtvaardigd.

Gedurende negen jaar hebben de agenten van

OVER-
HANDIGING
VAN DE
TROPEE

GRAAF
LOUIS
DE
LICHTERVELDE

De heren Verhoeyen en Desmet (Oost-Vlaanderen) ontvangen de gelukwensen van Graaf Louis de Lichtervelde.

de Algemene Dienst voor Veiligheid, de leden van de veiligheidscomité's, de ingenieurs en de werkmeesters onophoudend gestreden zowel op technisch gebied als op het psychologisch terrein.

Dank zij een politiek van samenwerking, in dewelke de menselijke factoren geen ogenblik werden gescheiden van de technische factoren en dank zij ontleding, schatting, optekening, oorzakelijkheidsbepaling en toezicht kunnen wij ons thans over de bekomen resultaten verheugen; het reeds aangehaalde coëfficiënt 9,4 werd teruggebracht op 5,5 voor het jaar 1956. Een vermindering van 40 t. h. in verhouding met 1948.

Dit wil zeggen, — de waarschijnlijkheidsberekeningen tonen zulks aan, — dat wij sedert 1948 aldus 1.850 ongevallen met werkverlet hebben vermeden.

Ik hoop dat deze resultaten de sceptici, zij die niet geloven in het gevaar, noch in het voorkomen van de arbeidsongevallen, tot nadenken zullen stemmen, daar van hun houding en van hun gedrag in grote mate de resultaten van morgen zullen afhangen.

De heer Inspecteur-Generaal brengt nog hulde aan de werking van de Directeurs-Generaal, aan

1. De heren Thys en Graindorge (Namen-Luxemburg).
2. De heer Van Eetvelde (afgevaardigde Oost-Vl.).
3. De heren Vercruyce en Van de Keere (Werkh. Oost-Vl.).

de heer Van Lul en de heer Van Lierde, wiens naam met recht zal verbonden blijven aan die van zijn voorganger.

Maar, voegt de heer Declercq er aan toe, wij zouden aan onze plicht van erkentelijkheid te kort komen indien wij de werkelijke promotor, de schepper van onze veiligheidsdiensten, de heer Graaf Louis de Lichtervelde, Voorzitter van onze Raad van Beheer, zouden vergeten.

Mijnheer de Voorzitter, in de Raad van Beheer hebt U de gebiedende noodzakelijkheid uiteengezet van een veiligheidsdienst voor onze werklieden; ge hebt uw veiligheidsstaf samengesteld en de grondbeginselen van de te ondernemen actie vastgesteld. Gedurende twaalf jaar, zonder de minste verzwakking hebt U de werking van nabij geleid door zonder onderbreking de toegepaste methodes te verbeteren, door een nauwgezet nazicht van de statistieken en van de resultaten van iedere nieuwe werkwijze, door het aanwakkeren van uw medewerkers op het ogenblik dat zij een zekere neiging tot ontmoediging vertoonden.

Het is onder uw impuls dat tot stand kwamen :

- de veiligheidswedstrijden met de toekenning van premies ;

- het systematisch onderhoud van de veiligheidsapparaten, werktuigen en brillen.

U hebt de oprichting van een ideeënbuis aanbevolen. U zondt ons specialisten op het gebied van veiligheid voor de organisatie van onze diensten.

Door uw volharding en uw overreding zijt U er toegekomen van uw medewerkers te verkrijgen deze bestendige vastberadenheid in het streven naar het doel en het gebruik van de middelen, in het voortzetten van de strijd, die moet leiden tot een reeks overwinningen, die het volledig wellukken aantonen van uw edelmoedig en menslievend werk.

Het weze mij toegelaten, Mijnheer de Voorzitter, U de uitdrukking van dankbaarheid en van dieze erkentelijkheid te herhalen van gans het personeel van onze onderneming.

Tot slot een belofte : wij zullen de strijd tegen de ongevallen, waaraan uw naam steeds zal verbonden blijven, met verbeterheid voortzetten in de geest en met de wil, die U altijd hebben bezielde in het belang van gans onze werkgemeenschap.

Deze hulde aan de Voorzitter werd met langdurige toejuichingen beaard en voor een aandachtig publiek nam Graaf Louis de Lichtervelde dan het woord.

Toespraak van Graaf Louis de Lichtervelde.

Dames,
Mijne Heren,

De uitstekende toespraak van de h. Inspecteur-Generaal ontslaat er mij van, op de statistieken commentaar uit te brengen. Hij heeft me voorzeker, wat mijn persoon betreft, te veel lof toegeswaaid, maar hij heeft in elk geval de nadruk gelegd op datgene waarvan ik de verwezenlijking, op de post waartoe ik twintig jaar geleden werd geroepen, als mijn sociale plicht heb beschouwd.

Uit de door de h. Declercq aangehaalde cijfers blijkt dat wij, inzake ongevallen, in tegenstelling met de neiging die zich in zekere nijverheidstakken aftekent, op de goede weg zijn.

De bijzondere gevallen, uitgemaakt door de groep Namen, winnares van de wedstrijd van de « maand zonder ongeval », en door de ploeg van Hamme-Sint-Niklaas, die 500.000 arbeidsuren zonder ongeval presteerde, bevestigen trouwens de algemene uitslagen en bewijzen op afdoende wijze dat de zin voor veiligheid geleidelijk maar zeker veld-wint.

Ik richt mijn dankbetuiging en mijn hartelijkste gelukwensen aan allen, op welke trap van de hiërarchie ze zich ook bevinden, voor de gewetensvolle wijze waarop ze zich van hun opdracht hebben gekwetend. Ik breng een bijzondere hulde aan de ploegen van Namen en Hamme-Sint-Niklaas voor de prachtige prestaties die zij hebben geleverd.

Ik breng hulde aan uw strijdlustige waakzaamheid, aan uw wil tot overwinnen, die de beste waarborg voor de toekomst uitmaken; morgen zullen inderdaad nieuwe problemen oprijzen, ingewikkelder en delicateser dan die welke tot nog toe werden opgelost.

Het volstaat na te gaan welke de omvang is van de slechts middelmatige verwezenlijkingen op het gebied van de veiligheid, om zich rekenschap te geven van de weg die wij nog hebben af te leggen.

In een uitstekend verslag over een studieopdracht aangaande de veiligheid in Zweden betoogt de h. A. de Briey, Adviseur bij het Bureau voor technische en industriële studies, op nauwkeurige wijze dat de houding van de Zweden ten opzichte van de veiligheid verschilt van de onze, en in vele gevallen beter is.

Hij bewijst duidelijk de onderlinge afhankelijkheid van de veiligheidsmethoden en van de elementen zoals daar zijn: de arbeidsmarkt, de raming van de eisen van de arbeid en van de bekwaamheid der arbeiders, de recuperatie van de gehandicapte arbeidskracht, de onvastheid der arbeidskracht, het absentisme, enz...

Voorzeker is geen enkele van die factoren aan onze technici ontgaan en onder de leiding van de h. Declercq, Inspecteur-Generaal, heeft een ploeg reeds de studie aangevangen van de kwalificatie van de arbeid, wil zeggen de bepaling, zo nauwkeurig als zulks praktisch mogelijk is, van alles wat een goede uitvoering van de arbeid eist vanwege de arbeider opdat deze zijn functie kunne uitoefenen zonder dat er voor hem voortijdige sleet uit voortvloeit.

De ontleding van die eisen zal op essentiële wijze bijdragen, niet enkel tot de oplossing van de problemen zoals de technische en rationele organisatie van de arbeid, de billijke verdeling van de lonen, de promotie van de arbeiders, maar ook — en hier volgen wij het spoor van de Zweden — van de problemen betreffende de veiligheid, de aanpassing van de mens aan het werk, de heropvoeding van de invaliden, enz.

De ontleding van de functies, welke aan deze methode ten grondslag ligt, eist een gedetailleerde beschrijving van de werkpost en, bij uitbreiding, een grondig onderzoek van de veiligheidsstelsels.

Bedoeld onderzoek leidt vaak tot een verbetering van die stelsels. In andere gevallen brengt de raming van de criteria de wijziging van een werk-

UITREIKING VAN DE VERRASSINGSPREMIES :

1. De heren Deguin en Sette (Ploeg 4 Charleroi).
2. De heren Nyssen en Lambregs (Bitsingen-Tongerren).
3. De heren Bovy en Moës (Verlaine-Omal).

wijze mede, waarmede dan een verhoging van de veiligheid gepaard gaat.

Twee voorbeelden :

1. Wij weten allen dat bij elke slijpmachine een veiligheidsbril, beschermmiddel voor de ogen, aanwezig is. Soms echter « vergeet » de werkman die bril op te zetten. Een verder doorgedreven ontleding van de werkpost heeft aanleiding gegeven tot het plaatsen van een stelsel waardoor het in gang zetten of het stilleggen van de machine afhankelijk is gemaakt van het afnemen of het terugplaatsen van die bril.

Aldus is er geen voorwendsel meer mogelijk om van het beschermingsmiddel geen gebruik te maken en de factor « vergetelheid » is totaal uitgesloten.

2. Bij een functieontleding overschrijdt de coëfficiënt van de maatstaf der spieringspanning ruim de normaal toelaatbare waarde; men stelde vast dat de werkman lasten van meer dan 100 kg. hanteerde.

Twee oplossingen lagen voor de hand: een helper te zijner beschikking stellen of de werkpost van een bijtoestel voorzien.

De studie van de kwalificatie van de arbeid maakt het mogelijk elke man aan het werk te stel-

len dat hem fysisch en psychologisch het best past. Niet alleen zal het rendement van die werkman er door verhogen, maar hij zal eveneens minder gevaarlijk werken, zo op het gebied van de gezondheid als op dit van de ongevallen, en de factor « vermoeidheid » zal hier zijn grote belangrijkheid verliezen.

De studie van de kwalificatie van de arbeid kan ook al de onontbeerlijke elementen verschaffen aan de medico-psychologische dienst, waardoor deze kan trachten de gebruikbare capaciteiten van de gehandicapte werklieden te recupereren, zonder de risico's van ongevallen te verhogen.

Ik ben er van overtuigd, dat die studie een kostbaar werktuig zal zijn dat, door een nieuwe opsporingsmethode zal leiden tot een grotere verbetering van de arbeidsvoorwaarden en van de veiligheid.

Tot de classificatieploeg en tot de comités voor veiligheid, die met haar in nauw verband zullen samenwerken, richt ik mijn beste wensen voor het

De heer Joseph Demblon, van het werkhuis van Marloie, toont aan de heer Royen, hoofdingenieur, en aan de heer Follon, technisch ingenieur, de veiligheidsbril, die zijn oog redde.

wellukken in die nieuwe techniek, die eveneens een der basiselementen vormt van de Zweedse methoden.

De krachtinspanningen die U gedaan hebt werden met een succes bekroond. Het eindresultaat van een campagne, die zich over een duur van 9 jaar uitstrekt, ging onze verwachtingen te boven : een vermindering met 40 t. h. van het aantal ongevallen die bij het begin werden geregistreerd. Ik voel me diep gelukkig bij het vaststellen dat onze betrachtingen bevredigd werden, dat onze opvatting tot doeltreffende verwezenlijkingen heeft geleid. Is die uitslag de schitterende bevestiging niet van de solidariteit, die al de medewerkers van de onderneming verbindt ?

Door onverpoosd onze opsporingen op het gebied van de veiligheid door te drijven, door al de arbeiders en al de syndicaten uit te nodigen er zich bij aan te sluiten, willen wij hun fysisch en moreel leed besparen, hen behoeden voor werkonbekwaamheid en zodoende hun waardigheid als mens verdedigen.

De omstandige ontleding van de statistieken van de jongste jaren toont aan dat de vooruitgang-coëfficiënt van een jaar, in verhouding tot het vorige jaar, vermindert. Niettegenstaande de individuele en collectieve beschermingsmiddelen die werden bestudeerd en aangewend, ondanks de campagnes die werden gevoerd om op de psychologie van het personeel in te werken, blijft de frekwentievoet nog te hoog.

Twee recente voorbeelden van bijna miraculeuze behoeding, bekomen in de groep Namen, het eerste door het dragen van een bril, het andere door het dragen van schoenen met verstevigde punten, bewijzen dat het gevaar iedere dag loert en dat men er zich doelmatig kan tegen beveiligen.

Er wordt algemeen aangenomen, en onze eigen statistieken bevestigen zulks, dat tegenwoordig ten minste 80 t. h. der arbeidsongevallen niet te wijten zijn aan een gebrek aan bescherming, maar wel aan de mens zelf. Zijn verantwoordelijkheid is ofwel rechtstreeks, door onvoorzichtigheid, onachtzaamheid, onoplettendheid, ongehoorzaamheid, ofwel onrechtstreeks ten gevolge van vermoeidheid, onervarenheid, ziekte of fysische verzwakking of door zijn moreel. De menselijke factor moet dus al onze aandacht gaande houden en het voornaamste doelwit van onze toekomstige veiligheidspolitiek uitmaken.

Zoals de h. Inspecteur-Generaal het daareven zegde : « er zijn nog te veel twijfelaars », er zijn nog te veel mensen die het gevaar ontkennen, die aan het risico niet geloven, die hun gewoonten niet willen veranderen, die te gemakkelijk het ongeval aan het toeval en aan het noodlot wijten.

De nieuwe strijd die U gaat aanbinden zal lang duren ; het is niet in enkele maanden dat U het karakter, de gewoonten, de gedragingen der mensen en de geest van het milieu zult veranderen. Er moet steeds volhard worden.

Enkele objectieven en strijdmiddelen tekenen zich reeds af :

De strijd tegen de vermoeidheid en de zware werken.

- Elke man in de functie plaatsen die hem fysisch het best past ;
- Er zich van vergewissen dat hij de vereiste fysische geschiktheid bezit voor het uitvoeren van de functie ;
- De werkwijzen en de installatie van de werkposten op zulke wijze bestuderen dat de vermoeienis tot een minimum herleid worde ;
- Strijden tegen het lawaai.

Vorming en leertijd.

De arbeider die zijn werk slecht of onvolledig kent zal minder beschermd zijn dan deze die zijn stiel grondig bezit.

De jongeren en de leerjongens moeten in 't bijzonder gevolgd worden, opdat geen slechte gewoonten de tijd zouden hebben zich vast te ankeren. De onthaalboekjes, die eveneens de veiligheidsprincipes bevatten, zijn hier zeer belangrijk.

Vorming tot de veiligheid.

Meer dan ooit zal men er zich moeten op toeleggen bij de mannen de geest van veiligheid in gang te doen vinden. Om dit doel te bereiken

hebben wij reeds veelvuldige proefnemingen en initiatieven in het werk gesteld : de propaganda door het beeld, de veiligheidsfilms, de aanplakbrieven, de slogans, de wedstrijden, de veiligheidscomités. Moeten die worden opgegeven? Voorzeker niet! Het is door een voortdurende propaganda, met al de middelen die te onzer beschikking staan, dat wij de geest van veiligheid kunnen invoeren en behouden.

Nochtans wordt er thans door de specialisten in die kwestie aangenomen, dat de zekerste en daadwerkelijkste methode de rechtstreekse individuele en voortdurende methode is, met als middel, de keus van het woord.

Die methode vereist in de eerste plaats de

Vorming van veiligheidsanimators

wier opdracht er in bestaat aan al de kaders en werkoversten der werkplaatsen en werven een veiligheidsprogramma over te maken. Het doel dat bereikt moet worden is dat de veiligheidsgeest in beredeneerde, gepaste, rechtstreekse daden wordt omgezet — dat die daden niet het feit van enkelen blijft — om tot een ware propaganda van man tot man te komen.

De moeilijkheden en de uiterlijke conflicten.

In hoeveel verslagen leest men niet als oorzaak van het ongeval de korte melding : onoplettendheid, terwijl een diepere ontleding zou hebben uitgewezen dat buiten het werk gelegen moeilijkheden, persoonlijke conflicten aan de basis van die verstrooidheden lagen. De met zorgen gekwelde arbeider wordt een bron van gevaar, niet alleen voor zichzelf, maar ook voor anderen!

Ziedaar een nieuw aspect van het voorkomen der ongevallen, dat zou kunnen worden opgenomen door de sociale assistenten in rechtstreekse samenwerking met de Algemene Dienst voor Veiligheid.

Heren leden van de Algemene Dienst voor Veiligheid, U hebt schone overwinningen behaald. Ze verschaffen U vandaag voldoening en steun en rechtvaardigen een gevoel van gewettigde fierheid. En dat is de beste beloning.

Ik ben er nochtans van overtuigd dat U de taak van morgen niet zult vergeten, U zult de initiatieven doorvoeren die de vooruitgang aftekenen, U zult de geestdrift en de toewijding van uw troepen steunen, U zult uw reddende actie hernemen.

Nu ik voor de laatste maal deze prijsuitdeling voorzit, houd ik er van U de verzekering te geven van de diepe tevredenheid die ik voel bij het zien van de vastberadenheid die U bezielt.

Straks zal ik aan de ploegen de beloningen overhandigen die ze verdienden. Daar wij de strijd tegen de arbeidsongevallen op de weg van het werk nog sterker willen doordrijven, voegen wij er dit jaar gordels in scotch-lite voor wielrijders en motorrijders bij, uit te delen aan de leden van elke ploeg.

Zodoende nemen onze wensen een tastbare vorm aan. Mogen ze U steeds bijblijven.

Nauwelijks heeft hij zijn toespraak geëindigd of al de afgevaardigden drukken door hartelijk applaus hun dankbaarheid uit tegenover de Voorzitter.

Hierop neemt de heer Directeur-Generaal het woord en toont aan dat in 1956 bij de N.M.V.B. 718 ongevallen gebeurden, waarvan 575 als oorzaak hadden : verstrooidheid, onverschilligheid, gemakzucht en, erger nog : onwil.

Laat ons nuchter de zaak bekijken en met spijt vaststellen : het merendeel onzer arbeiders mist de zin voor veiligheid en voelt zich niet warm er voor de strijd aan te gaan. En nochtans wat kunnen ze vechten... »

De heer Directeur-Generaal hangt dan een beeld op van de werkvoorwaarden van vroeger en van het zwaar werk, maar herinnert ook aan de strijd die onze mannen hebben gevoerd om hun lot te verbeteren, aan de plotse werkonderbrekingen met al de moeilijkheden, die er uit voortvloeien zowel voor de werknemer als voor de werkgever. En met welk doel?

Voor een kwestie van geld. Om hun levensstandaard te verbeteren zijn de mensen tot het ergste bereid. Maar wat baat het de levensvoorwaarden te verlichten als het leven zelf niet gevrijwaard is? Waar is de vreugde van het geleverde werk en de fierheid zijn loon te kunnen afgeven aan zijn vrouw, indien men daarna het geld moet uitgeven voor de gevolgen van een werkongeval?

Mijne Heren, besluit de heer Directeur-Generaal, het is uiterst moeilijk aan een volwassen man iets te veranderen. Maar indien wij willen zorgen voor de veiligheid, d.w.z. zorgen voor het welzijn van onze werkmakers en hun familie, dan moeten wij willen er iets aan veranderen.

Het is uw rol en deze van onze werkleiders. U en onze meestergasten kennen het best de mannen, hun karakter en hun eigenheden. Gij moet ze in het veiligheidspoor brengen en gij kunt het beter dan wie ook om de liefde van al deze die ge vertegenwoordigt en die, U hebben gekozen, onder allen. Heren, uw werk is een liefdeswerk, en liefde kent geen hinderpalen. Aan U!

De Voorzitter gaat vervolgens over tot de uitreiking van de verrassingspremies aan de winnende ploegen, die in de loop van 1956 minstens 365 dagen zonder ongeval met werkverlet hebben bereikt.

Nadien was het de beurt aan de laureaten van de wedstrijden tussen de Groepen en eindelijk ontvingen de heren Desmet en Verhoeyen uit de handen van de Voorzitter de Veiligheidstropée, die zijn naam draagt en die gewonnen werd door de Groep Oost-Vlaanderen met het beste algemeen percentage van frequentie, hetzij 10,3.

De vertoning van enkele filmen over de veiligheid besloot deze *Dag van de Veiligheid*, de laatste onder het voorzitterschap van Graaf Louis de Lichtervelde.

UW VERLOF AAN ZEE!

Te Wenduine-aan-Zee staat het vakantie-tehuis van het personeel der N.M.V.B. Brengt er uw verlofdagen door.

U vindt er :

- weldoende rust in 'n mooie omgeving ;
- comfortabele appartementen of een
- zeer voordelig pension ;
- uitgestrekte duinen en sparrebosjes ;
- een aangenaam familiestrand ;
- mogelijkheid van kosteloze reizen met onze trams en bussen naar Knokke en Het Zwin, Zeebrugge en zijn vermaarde muur in zee, Oostende en zijn haven, Nieuwpoort en De Panne, Brugge, de kunststad...

Gepensioneerde agenten, maakt ook van de gelegenheid gebruik om in het Rustoord, liefst buiten de schoolvacantieperiode, enkele dagen door te brengen in aangename afwisseling.

VOORWAARDEN.

1. De bijdrage (10 F) betalen aan de afgevaardigde van het Rustoord.

2. Het aanvraagformulier, waarvan een exemplaar los in dit nummer steekt, indienen vóór de hierna vermelde data voor een verblijf :

vóór 1 juni of na 14 september : 2 weken vóór het verblijf ;

tussen 1 juni en 28 juli : vóór 20 mei ;

tussen 28 juli en 14 september : vóór 1 juni.

Na deze data wordt aan de aanvraag slechts een gunstig gevolg gegeven, indien er na de verdeling van de tijdig ingediende aanvragen nog plaats beschikbaar is.

Tijdens het schoolverlof wordt de voorkeur gegeven aan gezinnen met schoolgaande kinderen. **Vraag dus, zo mogelijk, een verblijf aan buiten de maanden juli en augustus.**

PRIJZEN.

De prijzen gelden voor een verblijf van één week gaande van de zaterdag namiddag tot de volgende zaterdag voormiddag. Alleen om zeer ernstige redenen kan een onderbreking van het verblijf aanvaard worden.

Het onderhoud van de kamers en de appartements-keukens is ten laste van diegenen die ze bezetten.

1. **Appartement** (keuken en slaapkamer) :

per huisgezin	400 F
supplement per kind niet ten laste	50 F
supplement voor ieder persoon die niet tot het huisgezin behoort	100 F

Het gasverbruik voor het keukentoeel en het verwarmingsapparaat, wordt tegen de officiële prijs aangerekend.

2. **Volledig pension** (inbegrepen : drank bij de maaltijden) :

A. Per persoon (van 15 jaar af)	750 F
B. Per kind :	
van 11 tot 14 jaar	600 F
van 7 tot 10 jaar	450 F
van 4 tot 6 jaar	350 F
van 2 tot 3 jaar	250 F
minder dan 2 jaar oud	100 F

Wanneer het middagmaal 's zaterdags wordt genomen, dient het afzonderlijk betaald te worden.

Er kunnen geen kamers zonder pension gehuurd worden.

AUTOCAR.

Zodra een voldoende aantal aanvragen het mogelijk maken, zorgt, iedere zaterdag, een autocar voor de verplaatsing heen en terug tussen Brussel en Wenduine.

Nadere inlichtingen hieromtrent worden later gegeven.

Wie helpt ons aan foto's uit vroegere tijden ?

De heer MATIVA, apotheker te Houffalize en abonnee op onze franstalige uitgave *Nos Vicinaux*, bezorgde onlangs aan de Pers en Documentatiedienst van de N.M.V.B. een uitgebreide verzameling oude foto's, reproducties en negatieven betreffende het materieel en de exploitatie van de lijnen Bourcy - Houffalize, Vielsalm - Lierneux, Marche - Bastenaken, enz.

Zoals U weet werden onze spoorlijnen eertijds geëxploiteerd door pachtende maatschappijen, die thans verdwenen zijn en waarvan de herinnering al zeer vaag wordt.

Met het oog op de 75^e verjaardag van de stichting van de N.M.V.B. doen wij een dringend beroep op al onze lezers, die oude foto's of prentbriefkaarten bezitten met afbeeldingen van trams, gebouwen of personeel uit vroegere tijden. Wij vragen hun, deze te willen toevertrouwen aan de redactie van *Onze Buurtspoorwegen*, die de documenten zorgvuldig zal bewaren.

Op verzoek worden deze documenten aan de eigenaars teruggezonden nadat er een afdruk werd van genomen.

Met beste dank bij voorbaat.

AAN ONZE LEZERS

HOE ONZE BUURTSPOORWEGEN BEWAREN ?

In het nummer 61 gaven wij reeds het adres van een boekhandel te Brussel die twee modellen van omslagen ter beschikking stelt om de nummers te bewaren zonder deze te moeten doorboren. Om deze te bekomen volstaat het 18 F of 30 F te storten op postrekening n° 3611.70 van «Centrale du Registre», Wetstraat 136, Brussel.

INGEZONDEN STUKKEN.

Onze Buurtspoorwegen ontvangt met genoegen bijdragen met betrekking tot de gebeurtenissen van sociale of professionele aard in het leven van onze agenten, zoals uitreiking van erekens, kinderfeesten, sportmanifestaties, reizen, enz. Deze artikelen moeten zeer duidelijk, met de hand of met de machine, geschreven zijn langs één zijde van het blad. De ingezonden stukken moeten zo

bondig en nauwkeurig mogelijk zijn en er dient bijzonder gelet op de juiste schrijfwijze van namen en voornamen.

ILLUSTRATIEMATERIAAL.

De ingezonden foto's dienen in goede staat te zijn en bij voorkeur witzwart. Vermeld, indien mogelijk, de naam van de fotograaf en alle andere nuttige aanduidingen o.m. plaats en datum van opname, naam of namen van de personen, die eventueel op de foto voorkomen.

Zichten uit dagbladen of tijdschriften kunnen niet gereproduceerd worden. Maakt ook geen aantekeningen op de foto zelf.

Zorgt er voor dat bij de verzending de foto's beschermd zijn door een stuk karton.

BRIEFWISSELING.

Stuurt uw briefwisseling, bijdragen en foto's aan : Redactie *Onze Buurtspoorwegen*, Wetenschapstraat 14, Brussel.

Vriendenkring — Groep Antwerpen

Reeds werden 21 deelnemers ingeschreven voor de groepsreis naar Londen van 20 tot 24 juli. Voor deze inschrijvingen werd de hotelreservatie definitief vastgelegd.

Daar de Britse hoofdstad, in de zomermaanden, een zeer grote toevloed

NAAR LONDEN

van toeristen kent is een tijdige plaatsbespreking in de hotels ten zeerste noodzakelijk. Eventuele deelnemers worden verzocht zich ZO SPOEDIG mogelijk in regel te stellen door het storten van een voorschot van 500 F. De berichten, uitgehangen in de stelplaatsen, geven alle gewenste inlichtingen.